

JACOB VINCENT, KOPPIG EN MOEDIG BEIAARDIER VAN DE KONINGIN

Les 6: Battle of the beiaardiers

De leestekst is verdeeld in 5 stukjes.

Dit zijn de stukjes:

1. Herinneringen aan Jacob Vincent
2. Wie was Jacob Vincent?
3. Wat maakte Jacob Vincent nou zo speciaal?
4. De standvastigheid van Jacob Vincent
5. Moedig in de Tweede Wereldoorlog

Opdracht A

Verdeel de stukjes onder elkaar. Ieder leest 1 stukje.

Heeft iedereen zijn stuk goed gelezen?

Vertel elkaar om de beurt het belangrijkste wat erin staat.

Maak samen aantekeningen op 1 blaadje.

Als leerling 1 vertelt, maakt leerling 2 aantekeningen.

Daarna vertelt leerling 2 en geeft het blaadje aan de volgende. Die maakt aantekeningen. En zo verder.

Aan het eind hebben jullie 1 blaadje waarop de belangrijkste feiten uit het leven van Jacob Vincent staan.

De belangrijkste vraag die jullie samen moeten beantwoorden is:

Waarom is Jacob Vincent de beroemdste en beste beiaardier aller tijden?

Opdracht B

Jullie maken samen een poster over Jacob Vincent.

Daarna luisteren jullie samen naar de muziek van Jacob Vincent.

Denk telkens aan alles wat je nu weet van hem, aan hoe bijzonder hij is.

Hoor jij ook hoe mooi zijn muziek is?

Opdracht C

Jullie gaan Jacob Vincent en zijn muziek presenteren aan de rest van de klas.

Het wordt een **muziek battle**. Jullie willen dat Jacob Vincent wint!

Hoe gaan jullie daarvoor zorgen?

JACOB VINCENT, KOPPIG EN MOEDIG BEIAARDIER VAN DE KONINGIN

Les 6: Battle of the beiaardiers

Herinneringen aan Jacob Vincent

Jacob Vincent was de beiaardier van Amsterdam. Hij speelde op de beiaard van het Koninklijk Paleis op de Dam tot hij 1952. Hij werd 84 jaar. Dat is niet zo erg lang geleden.

Misschien heeft jouw overgrootoma of -opa hem nog horen spelen.

Door Jacob Vincent kregen de mensen in Nederland weer belangstelling voor beiaardmuziek.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog, toen veel mensen bang en verdrietig waren, speelde hij gewoon Nederlandse liedjes op de beiaard.

Zijn muziek gaf veel mensen hoop.

In 2018 was er een tentoonstelling in het Paleis op de Dam.

In die tentoonstelling werd het verhaal verteld van Jacob Vincent.

En ook van de klokken, die gegoten zijn door de beroemde François Hemony.

De tentoonstelling werd geopend door prinses Beatrix.

Jacob Vincent had drie kinderen. Twee van hen (Truus en Piet) werden ook beiaardier.

In museum Klok & Peel in Asten staat het klavier waarop Jacob ruim 50 jaar heeft gespeeld.

Het klavier van het Koninklijk Paleis op de Dam waarop Jacob Vincent ruim 50 jaar heeft gespeeld.

Jacob Vincent in zijn jonge jaren achter het klavier.

Wie was Jacob Vincent?

Jacob werd in 1868 geboren in Amsterdam.

Zijn vader had een winkel en wilde dat Jacob later de zaak zou overnemen.

In de winkel werden ook muziekinstrumenten verkocht.

Als Jacob moest werken, ging hij steeds op het orgel spelen dat in het magazijn stond.

Zijn vader vond dat niet leuk, maar hij begreep dat Jacob beter muziek kon gaan maken.

En zo kreeg hij les in piano en orgel.

Zijn muziekleraar was beiaardier van de Zuiderkerk in Amsterdam.

Hij was blind en niet meer erg gezond.

Hij vroeg Jacob om het werk van hem over te nemen.

Jacob vond dat leuk om te doen.

Toen het Koninklijk Paleis op de Dam een beiaardier zocht, solliciteerde hij op die baan.

JACOB VINCENT, KOPPIG EN MOEDIG BEIAARDIER VAN DE KONINGIN

Les 6: Battle of the beiaardiers

Hij kwam zo in 1900 in dienst van Koningin Wilhelmina.
Iedere maandagmiddag speelde hij vaderlandse liederen op de beiaard.
De mensen luisterden bijna niet naar het spel van de beiaard.
Toen vond niemand beiaardmuziek nog mooi.
De meeste beiaarden waren verwaarloosd en klonken niet mooi meer.
De oude muziek was niet meer populair.

De mensenmassa op de Dam.

Wat maakt Jacob Vincent nou zo speciaal?

Jacob hield erg veel van de beiaard.
Hij wilde dat de mensen weer van de muziek gingen houden.
Daarom ging hij speciale concerten geven.

Bij de geboorte op 30 april 1909 van prinses Juliana speelde hij een concert.
Juliana is de grootmoeder van Koning Willem-Alexander.
Er kwamen wel duizend mensen naar de Dam om te luisteren en de geboorte te vieren.
Dat vond hij erg leuk.

Hij ging nog meer concerten geven, op Kerstavond en met Pasen.
Ook speelde hij samen met harmonieën, koperblazers en kinderkoren.
De radio was net uitgevonden. En hij liet zijn spel uitzenden op de radio.
Voor mensen was naar de radio luisteren iets bijzonders.
Philips maakte 10 grammofoonplaten van zijn beiaardspel.
Die gebruikten steden en dorpen die geen geld hadden voor een echte beiaard.
Een muziekinstallatie in de toren draaide de platen.
Dat noemden ze een 'Philips-carillon zonder klokken'.
Zo zorgde Jacob ervoor dat de beiaard weer populair werd.
Jacob werd de bekendste beiaardier van Nederland.

Op deze foto zie je Jacob en Jef, toen ze nog geen ruzie hadden.

De standvastigheid van Jacob Vincent

Jacob liet zich niet gauw van de wijs brengen.
De beroemde beiaardier uit België Jef Denijn kwam naar Nederland.
Hij gaf hem het advies om de beiaard moderner te maken.
Met een andere opstelling van de beiaard kon je er moderne muziek op spelen.

Toen zei Jacob: nooit! Jacob vond dat maar niks.
Hij wilde niet de beiaard gebruiken voor moderne muziek.
Hij zei: de beiaard is een instrument uit de Gouden Eeuw.
Het is een monument dat moet je niet veranderen.
Ook de muziek past in onze traditie die moet hetzelfde blijven.

JACOB VINCENT, KOPPIG EN MOEDIG BEIAARDIER VAN DE KONINGIN

Les 6: Battle of the beiaardiers

Het werd in Nederland een grote strijd tussen mensen die voor of tegen de vernieuwing van de beiaard waren.

In 1916 werd de strijd gewonnen door Jacob Vincent.

Jacob bleef zijn leven lang op de oude manier op de beiaard spelen.

De moedige Jacob Vincent en de Tweede Wereldoorlog

Op 15 mei 1940 trok het Duitse leger Amsterdam binnen.

Elk half uur speelde het carillon het lied: *Al is ons prinsje nog zo klein.*

Dat was een lied vóór het Nederlandse koningshuis en tégen de Duitsers.

Het duurde even voor de Duitsers daar achter kwamen. Toen mocht het niet meer gespeeld worden.

Maar Jacob programmeerde toen op de speeltrommel een ander een anti-Duits lied. De mensen die verdrietig waren door de bezetting gaf dit troost.

Ook zorgde het voor een gevoel van saamhorigheid.

Jacob was heel erg tegen de bezetting.

De Duitsers wilden dat hij muziek ging spelen voor grote Duitse bijeenkomsten.

Hij durfde tegen ze te zeggen dat hij dat niet deed.

Bussum 25-9-44
N° 54.
Gevaarte Heer Persfort
Het is natuurlijk een beroerde geschiedenis dat ik niet naar A'dam kan gaan, maar er gaat geen enkele trein of bus, en op de fiets durf ik niet daar ze alle fietsen in beslag nemen, en deze week op het kantje af ook de mijne hadden genomen. Ik ben nu maar van plan a.s. Zaterdag naar Amsterdame te gaan wandelen, en dan Maandag middag weer terug te tippellen. Als ik omg soms van of ander wilt schrijven thans is de brief dan maar aan achterstaand adres. Deze heer heeft ook de brief mee naar Amsterdam genomen. Ik thans te heesday voor de goede orde de rekening over September, maar thans is het maar niet op de giro. Met vr. groeten
Hoofschend J. Vincent

Dit is de brief die Jacob schreef in september 1944 aan de conciërge van het Paleis. Kun je hem lezen? Hij begint met: 'Het is natuurlijk een beroerde geschiedenis dat ik niet naar A'dam kan gaan maar er gaat geen enkele trein of bus, en op de fiets durf ik niet, daar ze alle fietsen in beslag nemen, en deze week op het kantje hadden genomen.'

JACOB VINCENT, KOPPIG EN MOEDIG BEIAARDIER VAN DE KONINGIN

Les 6: Battle of the beiaardiers

In 1941 was er in ons land een grote treinstaking tegen de bezetting. Jacob woonde in Bussum en wilde per se die dag in Amsterdam zijn concert geven. Dus wat deed hij? Hij ging lopen. En hij was al 76 jaar oud. Uiteindelijk ontdekten de Duitsers dat hij steeds anti-Duitse liedjes speelde. Hij werd hij ontslagen. Pas na de bevrijding mocht hij weer spelen. Een jaar voor zijn dood gaf hij nog zijn laatste concert vanaf het Paleis op de Dam. Hij was toen 83 jaar.

Moeilijke woorden:

Speeltrommel: dat is een automaat die de beiaard bespeelt

Harmonie: een orkest van mensen met een muziekinstrument die samen muziek maken als hobby.

Luister samen naar Jacob Vincent

Een radio-uitzending uit 1940 van Jacob Vincent die speelt op de toren van het Paleis op de Dam. Het is een bijzonder filmpje, want je ziet hem zelf spelen en je ziet ook filmbeelden uit die tijd.
<https://www.youtube.com/watch?v=wyfY4m5BjUY>

Hier hoor je Jacobs muziek op een elpee (langspeelplaat). Het is een oude plaat, dus hij kraakt. Voor je presentatie kun je misschien beter de radio-opname gebruiken.
<https://www.youtube.com/watch?v=W1KOamh3DBg>

Bronnen voor dit verhaal

- Zingend Brons, Luc Rombouts
- <https://www.beiaardcentrum.com/nieuwsarchief/1247-bijzondere-tentoonstelling-in-het-koninklijk-paleis-amsterdam>
- <http://resources.huygens.knaw.nl/bwn1880-2000/lemmata/bwn4/vinceja>
- <https://www.paleisamsterdam.nl/tentoonstellingen/uitgelicht/jacob-vincent/>